

Temat proszę zapisać w zeszycie przedmiotowym.

1. Muzyka religijna – gospel i nie tylko

NA TEJ LEKCJI:

- dowiesz się, jaką rolę odgrywa muzyka religijna;
- poznasz cechy charakterystyczne muzyki gospel;
- dowiesz się, jakie inne style muzyczne występują w muzyce religijnej;
- poznasz zagranicznych twórców, którzy rozpoczynali swoją karierę od muzyki gospel;
- poznasz polskich wykonawców muzyki chrześcijańskiej.

Rola muzyki religijnej

muzyka
w średniowieczu

chorał
gregoriański

Muzyka w każdej religii odgrywa ważną rolę. Pomaga wyrazić stan duszy, wiarę i miłość do Boga. Ślady muzyki religijnej sięgają starożytności – była ona związana z kultem. **Muzykę średniowiecza wyróżniało silne powiązanie z religią.** Muzyka religijna była jednogłosowa i wykonywana a cappella (bez udziału instrumentów). Na początku VIII wieku w Kościele rzymskokatolickim zatwierdzono zbiór śpiewów liturgicznych, zwanych **chorałem gregoriańskim**. Dzieła chorałowe mogły być wykonywane tylko przez mężczyzn. Powstawały do tekstów zaczerpniętych z Biblii. Śpiewano o Bogu, Chrystusie, Matce Bożej. W świątyniach dozwolony był tylko śpiew, nie wolno było używać instrumentów. Z tego okresu pochodzą śpiewane do dziś pieśni takie jak *Gaude Mater Polonia* czy *Bogurodzica* – najstarsza polska pieśń religijna. Chorał gregoriański nadal zachwyca swą surowością, prostotą i ascetycznym pięknem.

Posłuchaj

Exultet – chorał gregoriański

[Chorał gregoriański- Exultet - YouTube](#)

Po wysłuchaniu fragmentu chorału zwróć uwagę na efekt akustyczny nazywany pogłosem, który pomógł wydobyć głębię głosu śpiewającego.

pogłos

Pogłos – odczuwany jest przez ucho ludzkie jako naturalne przedłużenie dźwięku. Występuje między innymi w górach i w pustych pomieszczeniach. Jest tym większy, im większe jest pomieszczenie lub odległość, skąd dochodzi odbicie głosu. Pogłos mierzy się w sekundach i jej częściach.

Muzyka gospel

Z upływem wieków muzyka religijna się rozwijała. Obecnie kompozytorzy nadal tworzą do tekstów biblijnych, psalmów i ewangelii. Często treścią utworu wokalnego są przeżycia samego autora. W kościołach protestanckich wykonuje się pieśni z gatunku muzycznego określanego jako **gospel**. Są to utwory bardzo radosne, rytmiczne, niosące dużo energii. Podczas śpiewu wykonawcy przekazują swoje uczucia, klaszcząc, tupiąc, kołyszając się – wyrażając całym ciałem swoje emocje.

Gospel to rodzaj chrześcijańskiej muzyki wykonywanej przez czarnoskórych mieszkańców Stanów Zjednoczonych już od XIX wieku. Muzyka ta narodziła się z tradycji **negro spirituals** (pieśni tworzone przez niewolników). Jest spokrewniona z bluesem i jazzem. Miała wielki wpływ na powstanie i rozwój muzyki **soul, rhythm and blues** oraz **funk**.

gospel

W początkowym okresie rozwoju muzyki gospel podczas śpiewu wykorzystywano proste instrumenty perkusyjne: bębny, talerze, tamburyna i trójkąty. Później w kościołach zaczęły pojawiać się inne instrumenty. Najpopularniejszy z nich to **organy**.

organy
Hammonda

Organy Hammonda – elektryczny instrument muzyczny z charakterystycznym ciepłym, wibrującym i przyjemnym dla ucha dźwiękiem.

Posłuchaj

Wojciech Karolak, **Why not samba** [Wojciech Karolak -- Why Not Samba - YouTube](#)

Po wysłuchaniu fragmentu utworu zwróć uwagę na efekt akustyczny nazywany pogłosem, który pomógł wydobyć głębię głosu śpiewającego.

Większość wielkich gwiazd muzyki soul rozpoczynała przygodę ze śpiewem w chórach kościelnych wykonujących pieśni gospel. Należą do nich między innymi: **Mahalia Jackson** (czytaj: mahalia dzakson) (1911–1972), **Aretha Franklin** (czytaj: areta franklin) (1942–2018) i **Whitney Houston** (czytaj: łitnej juston) (1963–2012).

Mahalia Jackson była nazywana królową muzyki gospel.

Arethę Franklin, jedną z najpopularniejszych piosenkarek soulowych i bluesowych, nazywano królową soulu.

Whitney Houston, nazywana „The Voice” z powodu swojego mocnego głosu, była podobno najczęściej nagradzaną artystką muzyczną.

Posłuchaj

[The Top Aretha Franklin Gospel Songs! - Lyric Video - YouTube](#)

[I Love the Lord whitney houston gospel - YouTube](#)

polscy
wykonawcy
muzyki
chrześcijańskiej

Polscy wykonawcy muzyki chrześcijańskiej

Do znanych polskich wykonawców muzyki chrześcijańskiej należą: zespół Trzecia Godzina Dnia, Beata Bednarz, Mate. O, Mietek Szczęśniak, Natalia Niemen, Andrzej Lampert, 2Tm2,3, Armia Dzieci, Antonina Krzysztoń, Exodus 15.

Mietek Szczęśniak jest piosenkarzem, kompozytorem i autorem tekstów. Wykonuje muzykę gospel, chrześcijańską, popową oraz jazzową.

Grupa 2Tm2,3 wykonuje chrześcijański rock. W jej skład wchodzi artyści grający na co dzień w innych zespołach i innej stylistyce (m.in. artyści zespołów Luxtorpeda, Maleo Reggae Rockers, Armia, Voo Voo).

PODSUMOWANIE LEKCJI

- s. 126 • W **średniowieczu muzyka** była silnie powiązana z religią.
- s. 126 • **Chorał gregoriański** to zbiór śpiewów liturgicznych, zatwierdzony w Kościele rzymskokatolickim na początku VIII wieku. Do dziś zachwyca swą prostotą i pięknem.
- s. 126 • **Pogłos** jest odbierany przez ucho ludzkie jako naturalne przedłużenie dźwięku. Występuje w pustych pomieszczeniach i w górach. Jest tym większy, im większe jest pomieszczenie lub odległość, skąd dochodzi odbicie głosu.
- s. 127 • **Gospel** to rodzaj chrześcijańskiej muzyki wykonywanej przez czarnoskórych mieszkańców Stanów Zjednoczonych, spokrewniony z bluesem i jazzem. Oprócz religijnej muzyki gospel w kościołach można usłyszeć utwory w innych stylach: chrześcijański rap, rock, pop, soul, blues i jazz.
- s. 127 • **Organy Hammonda** to elektryczny instrument muzyczny o charakterystycznej ciepłej i wi-
brującej barwie dźwięku.
- s. 128 • **Polscy wykonawcy muzyki chrześcijańskiej** to między innymi Mietek Szcześniak, Natalia Niemen, 2Tm2,3 i Antonina Krzysztoń.

W zeszycie przedmiotowym:

- Zad. 1 W dostępnych źródłach znajdź, a następnie wypisz charakterystyczne cechy **chorału gregoriańskiego**.
- Zad. 2 Napisz, czym charakteryzują się pieśni **gospel**.
- Zad. 3 Poszukaj w Internecie i podaj nazwy filmów, w których występuje muzyka **gospel**.